

“INDICADORS SOBRE DIVERSITAT CULTURAL EN L'AUDIOVISUAL”

Informe-recerca encarregada per la Comissió d'Observatori
de la Mesa de la Diversitat en l'Audiovisual del CAC

Finançada per la Fundació Jaume Bofill.

A càrrec de Doris Boira Bueso

Novembre 2007

ÍNDEX DE DOCUMENTS¹

A) Recerca: Indicadors sobre diversitat cultural en l'audiovisual. (p. 7-21)

- 1. Introducció.**
 - 1.1. Objectius.
 - 1.2. Metodologia.
 - 1.3. Continguts.
- 2. Què s'entén per diversitat cultural en l'audiovisual?**
 - 2.1. Context.
 - 2.2. Aproximacions teòrico-pràctiques.
- 3. En què fixar-nos per valorar la diversitat cultural en l'audiovisual?**
 - 3.1. Nivells d'atenció: mitjà i producció audiovisual.
 - 3.2. Bones pràctiques.
 - 3.3. Pautes d'anàlisi pel sistema d'indicadors.
- 4. Els premis a la diversitat cultural en l'audiovisual.**
 - 4.1. Referències a Europa.
 - 4.2. Aspectes significatius.
 - 4.3. Recomanacions.

B) Explicacions: (p. 23-31)

B1. - Explicacions del Sistema d'Indicadors sobre la diversitat cultural en l'audiovisual. (p. 23)

B.2. - Explicacions de les Pautes d'Anàlisi:

- a) Pauta d'Anàlisi Bàsica del producte audiovisual (PAB) (p. 25)

- b) Pauta de Mitjà (PAM) (p. 28)

B.3. - Orientacions per al jurat. (p. 31)

C) Annexos: (p. 33 - 41)

- Pautes d'anàlisi:

Pauta d'Anàlisi Bàsica (PAB) (p. 35)

Pauta d'Anàlisi de Mitjà (PAM) (p. 37)

- Premis:

Taula de premis a Europa. (p. 39)

¹ Els documents que es recullen en aquest Informe han estat lliurats en diferents moments i tots ells formen part de l'encàrrec de la Comissió d'Observatori –Cd'O- de la MDA. Al novembre de 2007 es va lliurar un Informe no definitiu a la Fundació Jaume Bofill dins Del termini establert, amb unes "Pautes d'anàlisi" pendents de testeig. Al mes de febrer 2008 es va distribuir una versió més completa amb motiu de la reunió de la Cd'O dedicada als premis de la MDA, on mancaven les "Pautes d'anàlisi pel sistema d'indicadors" definitives. A l'abril 2008 es va realitzar el lliurament dels apartats pendents que a més incloïa les modificacions recollides dels membres de la Cd'O en relació a "L'explicació dels indicadors", les pautes (Pauta d'Anàlisi Bàsica i Pauta d'Anàlisi del Mitjà) i les "Orientacions per al jurat dels premis".

A) INFORME-RECERCA:

“INDICADORS SOBRE DIVERSITAT CULTURAL EN L'AUDIOVISUAL” Pautes d'anàlisi i valoració de mitjans i produccions. Els premis.

1. Introducció.

- 1.1. Objectius.
- 1.2. Metodologia.
- 1.3. Continguts.

2. Què s'entén per diversitat cultural en l'audiovisual?

- 2.1. Context.
- 2.2. Aproximacions teòrico-pràctiques.

3. En què fixar-nos per valorar la diversitat cultural en l'audiovisual?

- 3.1. Nivells d'atenció: mitjà i producció audiovisual.
- 3.2. Bones pràctiques.
- 3.3. Pautes d'anàlisi pel sistema d'indicadors.

4. Els premis a la diversitat cultural en l'audiovisual.

- 4.1. Referències a Europa.
- 4.2. Aspectes significatius.
- 4.3. Recomanacions.

“INDICADORS SOBRE DIVERSITAT CULTURAL EN L'AUDIOVISUAL”

Pautes d'anàlisi i valoració de mitjans i produccions.

1. Introducció.

Aquesta recerca ha estat un encàrrec de la Mesa de la Diversitat en l'Audiovisual del CAC, i concretament del seu Observatori, que la Fundació Jaume Bofill ha finançat amb la intenció d'aportar un document que orienti i doni pautes per a la classificació i la valoració del fons de materials audiovisuals de l'Observatori de cara a concretar els criteris d'atorgació dels premis de la MDA, o fins i tot per poder elaborar un informe anual de l'estat de la diversitat cultural en l'audiovisual a Catalunya.

Es tracta, per tant, d'un informe d'utilitat pràctica amb pautes o guies d'anàlisi i valoració de la diversitat cultural en l'àmbit audiovisual, concretat en un sistema d'indicadors, que alhora pren en consideració plantejaments teòrics i aplicats al respecte en diversos contextos europeus que esdevenen referents pel que fa a la seva promoció i abordatge des de diferents àmbits. En aquest sentit, les fonts utilitzades són diverses i des del punt de vista aplicat estan vinculades a bones pràctiques emmarcades en nivells que van des de les polítiques dels mitjans o canals, a les recomanacions professionals, i a les produccions audiovisuals; així també es prenen com a referents els premis dins del sector a Europa.

Des del punt de vista metodològic, la recerca té com a punt de partida algunes consideracions sobre el què s'entén per “la diversitat cultural en l'audiovisual”, segueix amb un repàs significatiu de les bones pràctiques al respecte, per tal d'extreure un seguit de criteris a tenir en compte tant pel que fa als canals com a les produccions audiovisuals. Per tant, el sistema d'indicadors resultant es basa en l'anàlisi de les bones pràctiques en l'audiovisual en relació a la diversitat cultural, enteses com a referents positius dels quals extreure pautes o criteris de valoració en l'àmbit audiovisual, abastant tant qui produeix com el què produeix. Aquest plantejament es correspon amb els apartats de l'informe presentats en clau de preguntes a respondre en relació a: “què s'entén per diversitat cultural en l'audiovisual?”, i “en què fixar-nos per tal de valorar-la?”.

Els premis doncs representen la mostra del que s'ha estat valorant al respecte a nivell europeu, que serveix de referent en la tasca de definir una opció pròpia a Catalunya.

2. Què s'entén per diversitat cultural en l'audiovisual?

D'entrada, es fa del tot necessari posar-se d'acord en què volem dir quan parlem de “diversitat cultural en l'audiovisual” per establir una base teòrico-pràctica compartida des de la que entendre i valorar iniciatives, processos i produccions al respecte. Aquesta tasca esdevé imprescindible si el que ens proposem des de l'Observatori de la Mesa de la Diversitat en l'Audiovisual és disposar d'un sistema d'indicadors de valoració que abastin tant les pràctiques dels mitjans com els productes audiovisuals .

2.1. Context.

Cal recordar però que la idea o concepte de “diversitat cultural en l'audiovisual” com la de qualsevol altre concepte o grup de conceptes, no és neutra ni homogènia sinó que respon a una construcció basada en plantejaments i pràctiques condicionades pel context històric, cultural, econòmic, polític i social dels respectius indrets geogràfics. Tot i no fer-ne referència a aquests aspectes més enllà d'esmentar la seva importància², sí que en farem a l'actual context que emmarca la indústria audiovisual en el marc de la globalització que fa de la diversitat cultural un aspecte estratègic, i precisament per això ple de reptes i possibilitats³.

A grans trets, les tendències que afecten la indústria audiovisual en el món globalitzat són la seva fragmentació, diversificació, i flexibilitat. Això es manifesta en els següents nivells: la creixent fragmentació del procés creatiu, organitzatiu, de producció, i distribució dels productes audiovisuals; els canvis en el mercat laboral i la flexibilització de les pràctiques de contractació, amb el corresponent augment de la contractació externa a productores independents i professionals freelancers; i els progressius canvis en la relació dels mitjans amb les audiències amb nous nínxols de mercat i més interactivitat. En aquest sentit, aquestes tendències introdueixen un panorama diferent al convencional que, a banda dels aspectes que puguin merèixer crítiques, pot contribuir precisament des de la seva flexibilitat i progressiva delegació a agents externs a la incorporació i promoció de nous abordatges al respecte de la diversitat cultural.

Les noves tecnologies digitals han accelerat un seguit de dinàmiques innovadores arran de la diversificació dels sistemes de difusió de l'audiovisual, via internet, cable i satèl.lit, que s'han manifestat en aspectes com l'ampliació de canals, i per tant, de l'oferta i la competència entre aquests i l'augment de la diversitat en la programació dels canals generalistes. Així doncs, ens trobem davant un panorama

A un nivell més concret de territori, i fent referència a les experiències europees en relació a la diversitat cultural en l'audiovisual, sovint l'aparició de la diversitat

2 Per a més informació sobre la incorporació de la diversitat cultural a l'audiovisual, veure l'estudi “La diversitat cultural a les ràdios i les televisions d'Europa i Canadà”, de la mateixa autora que ha esdevingut un document de referència en el procés d'elaboració d'aquest informe.

3 El context que es presenta està recollit en el document “*Handbook for Promoting Diversity in the Broadcast Media*”, Projecte *Tuning in to Diversity* de la xarxa *On Line More Colour in the Media*, 2000.

cultural en l'àmbit públic es dona com a conseqüència de la confluència de factors que tenen a veure amb la confluència d'empentes vinculades a la intenció del mitjà o canal de donar resposta a obligacions de caire polític així com de les demandes del teixit social en termes d'igualtat d'oportunitats de col·lectius culturalment minoritaris pel que fa a la representació audiovisual. Així, la diversitat cultural d'entrada sol prendre forma estètica en un mitjà, concretant-se en un rostre o una llengua nous a la pantalla per a l'audiència majoritària, que de mica en mica pot obrir pas amb la predisposició del mitjà i l'equip professional, a una ètica de la diversitat cultural que abasta tots els àmbits. Aquesta mena de "normalització" progressiva fa que la diversitat cultural es faci present a través de mecanismes implantats en els diversos nivells del mitjà que donen lloc a noves dinàmiques, perspectives i possibilitats dins del procés de producció audiovisual, així com en la programació, la gestió, els continguts, la difusió, etc.

Tot reconeixent aquest tipus de dinàmiques en relació al tema que ens ocupa prenent com a referents altres contextos més o menys propers, trobem significatiu el fet que si bé la diversitat en l'audiovisual s'ha anat instal·lant en l'audiovisual ha estat en certa manera perquè tocava, però un cop instal·lada ha esdevingut un element dinamitzador que ha esdevingut alhora motor d'innovació en tots els àmbits de producció audiovisual. Aquest plantejament de la seva incorporació pren consistència si tenim en compte el repte que tenen els mitjans en les actuals societats multiculturals d'anar creant i consolidant un marc de referència comú i compartit⁴.

De la mateixa manera que es podria parlar d'una certa evolució en la concepció de la diversitat cultural en l'audiovisual, en relació a l'audiència es donen semblances. D'entrada, aquesta se sol entendre des d'un plantejament mosaic, amb l'existència de "diverses audiències" caracteritzades pels seus referents culturals. De mica en mica, la tendència des de la indústria fa que el plantejament vagi cap a la configuració d'una "audiència diversa", multicultural, o fins i tot "d'audiències diverses" (fent referència a la diversificació de la diversitat) formada per persones de procedències culturals diverses que comparteixen referents del context en el que conviuen (regió, país, estat, etc). L'experiència d'altres països en relació a la concepció de l'audiència, mostra com en la majoria dels casos i d'acord amb l'evolució de les polítiques migratòries i d'integració, el plantejament mosaic sol ser l'inicial que de mica en mica va donant pas a un de més integrador.

Fent referència al valor propi de la diversitat cultural en l'audiovisual, la declaració de l'EBU és força il·lustrativa, "les polítiques audiovisuals a favor de la diversitat cultural i el pluralisme mediàtic donen a la ciutadania accés a un gran ventall de programes de qualitat. D'una banda, programes que reflecteixen la realitat cultural, social i política de la societat, i d'altra banda programes que afavoreixen l'enteniment entre cultures i societats"⁵.

2.2. Aproximacions teòrico-pràctiques.

4 Hi ha autors que l'anomenen "marc moral compartit".

5 Declaració de principis del sobre diversitat i mitjans de l'*Eurovision Intercultural & Diversity Group* de l'*European Broadcasting Union*.

En general, la diversitat fa referència als “altres”, els diferents, els que no som nosaltres que pertanyem a la majoria. El repte inicial en relació a la diversitat cultural, més enllà de l'àmbit audiovisual, és que aquesta s'entengui a partir d'assumir que existeix una cultura diversa compartida de la que tothom hi formem part. Aquest plantejament traslladat a la pantalla es correspondria en la presència de gent de procedències diverses en situacions quotidianes de la manera més habitual.

A grans trets, la diversitat cultural en l'audiovisual se sol entendre en clau numèrica, allò que en anglès en diuen “*colour by numbers*” i, que es correspon majoritàriament amb posar cares de color a la pantalla que responen a quotes obligatòries per llei. Després de vint i cinc anys d'abordar el tema al Regne Unit des de la promoció d'igualtat d'oportunitats als canals públics, hi ha estudiosos que avui dia posen de manifest amb els seus informes que aquest plantejament ple de bones intencions és del tot insuficient. La diversitat cultural en l'audiovisual no hauria de basar-se en una qüestió numèrica en relació als “altres”, quantitativa, sinó basada en la qualitat de la representació d'un “nos-altres”, que es relacionaria amb com apareixen les persones d'origens diversos (inclòs el majoritari), com i quan parlen o deixen de fer-ho, quin paper tenen en la història que s'explica, quines relacions s'estableixen, etc.

Cal arribar a un consens, almenys per part dels agents implicats, sobre el que significa la diversitat cultural en l'audiovisual perquè la pràctica planteja dubtes. Per exemple, els programes més valorats a la *Cultural Diversity Network* que aplega la majoria de canals britànics de televisió, la relacionen amb terrorisme, violència, conflicte, celebracions, etc. Conceptes del tot allunyats dels que en principi haurien de relacionar-se amb la diversitat cultural en termes d'autenticitat, integritat, varietat de perspectives i no només de cares, etc. El mateix autor que alerta davant aquesta numerització introdueix el concepte d'“intel·ligència cultural”, que permet valorar el coneixement i l'experiència de la diversitat cultural a la programació des d'un enfocament determinat per la curiositat, la sensibilitat i l'obertura⁶.

Arran de la revisió de documents des de perspectives teòriques i aplicades, i d'algunes eines⁷ que es presenten com a guies per millorar l'audiovisual pel que fa a la diversitat cultural, presentem en clau esquemàtica aquells aspectes a tenir en compte a l'hora de detectar en quins termes pot presentar la diversitat cultural en l'audiovisual i que d'una manera poc ortodoxa la defineixen de manera contextualitzada en un seguit de nivells relacionats amb:

- Enfocaments Referències, Mecanismes i Aplicacions,
- Conceptes relacionats de caràcter innovador.

* Enfocaments:

- La diversitat l'aporten els altres, els que posen el color.

6 Recerca “*Look who's talking. Cultural Diversity, Public Service Broadcasting and the National Conversation*” de Mukti Jain Champion, referenciada en el “*Diversity Tool-Kit*”.

7 Eines d'anàlisi de la diversitat cultural en l'audiovisual que es recullen en el “*Diversity Tool-Kit*”, i s'anomenen “*Pact Diversity Guide*” i “*Reality Checks. Content Analysis Kit*”.

- Una cultura diversa compartida de la que tothom formem part.
- Des de la curiositat, la sensibilitat i l'obertura.

* Referències:

- Diversitat relacionada amb diferència.
- Diversitat de tothom, tothom som iguals i diferents.
- Autenticitat i integritat davant d'homogeneïtat.

* Mecanismes:

- Presència de professionals de procedències diverses en tots els àmbits/càrrecs del mitjà.
- A la pantalla seria veure gent de diverses procedències en situacions d'allò més comú i humà.
- Varietat de perspectives i no només de cares. Considerar com apareixen a la pantalla, quin paper tenen en la història que es conta, etc.

* Aplicacions:

- En clau numèrica, quantitativa. ("colour by numbers")
- En clau integral i integrada del nivell quantitatiu i qualitatiu, com a resultat d'una política del mitjà de promoure la diversitat cultural a tot l'àmbit de l'audiovisual.

* Conceptes relacionats:

- "Intel·ligència cultural", que permet valorar el coneixement i l'experiència de la diversitat cultural a la programació⁸.
- "Tractament de qualitat", les polítiques de diversitat i el pluralisme als mitjans donen als ciutadans un major accés a programes de qualitat. Per tant, no fer-ho indicaria el contrari⁹.
- "Diversificació de la diversitat"¹⁰, incorporar altres vessants com el gènere, l'edat, l'actitud i l'opinió de persones d'un mateix referent cultural per evitar possibles generalitzacions al respecte i obrir nous vincles més enllà dels referents culturals compartits.

8 Recerca citada al "*Diversity Tool-Kit*", "*Look who's talking. Cultural Diversity, Public Service Broadcasting and the National Conversation*" de Mukti Jain Campion.

9 Extret de la declaració de l'EBU referenciada a la Nota al peu 5.

10 Concepte propi de l'autora de la recerca inspirat en els plantejaments de recerques i iniciatives al respecte.

3. En què fixar-nos per valorar la diversitat cultural en l'audiovisual?

En aquesta apartat es presenta el raonament seguit a l'hora de planificar un sistema d'indicadors en relació a la diversitat cultural en l'audiovisual basat en les bones pràctiques reconegudes dins el sector des d'organismes diversos.

3.1. Nivells d'atenció.

D'entrada, al llarg d'aquest informe plantejarem que tot i que partim de la necessitat i la intenció de classificar i valorar produccions audiovisuals, és a dir productes acabats, és interessant demanar-se pels processos que les han envoltat, des de la idea inicial fins a la forma i difusió final. És a dir, es tracta de conèixer, en la mesura del possible, aspectes com: quina va ser la idea inicial, què pretenia, com es va rebre al canal, amb quin suport tècnic i professional va comptar, a qui s'adreçava principalment, i com es va difondre. En aquest sentit, els indicadors que es presenten tenen com a finalitat valorar no només un producte acabat sinó també una trajectòria. Dit d'una altra manera, no només es tracta de valorar el què s'ha fet prenent com a referència la forma i el contingut, sinó qui ho ha fet, com ho ha fet, per què ho ha fet i per a qui, com a aspectes que emmarquen la producció i li donen tot el seu sentit.

Tot i que d'entrada plantejar la importància de tants aspectes pugui semblar una tasca difícil, sobretot si es tracta de catalogar produccions ja realitzades, considerem que sobretot de cara a plantejar un sistema d'indicadors de catalogació/valoració de produccions audiovisuals relacionades amb la diversitat cultural que marqui pautes per al futur. Llavors, aquesta exhaustivitat s'ha d'entendre en la línia d'anar establint uns principis integrals en relació al tema. Es tracta d'anar més enllà de la diversitat cultural com un tema periodístic i de començar a entendre'l en clau d'enfocament i d'aposta integral i integrada al llarg de tot el procés de producció i difusió audiovisual, en relació amb un veritable reconeixement de la realitat social actual, una manera de fer i de sentir, una sensibilitat universal, etc. Fent servir un altre paral·lelisme, seria una mena de sistema com el que s'aplica als productes de l'economia responsable i sostinguda, on a l'hora de donar-li valor al producte es té en compte des del procés de producció als materials emprats en l'elaboració del producte final, passant per les condicions laborals dels treballadors. Així, es planteja que tant important és el resultat final com la manera d'arribar-hi.

Per tant, ens referim als nivells mitja o iniciativa audiovisual i producció audiovisual, que en els següents apartats es desenvolupen en relació a les bones pràctiques existents i en la concreció d'un sistema d'indicadors al respecte a partir d'unes pautes d'anàlisi.

3.2. Bones pràctiques.

En aquest apartat ens referirem al que es consideren “bones pràctiques” en relació a l’audiovisual i la diversitat cultural. Un cop més, i tenint en compte que aquesta vinculació pot establir-se bàsicament a dos nivells, ens estem referint tant a les bones pràctiques pel que fa a la política i pràctica de promoció de la diversitat en un mitjà o iniciativa com en relació a una producció.

* Bones pràctiques dins del mitjà/iniciativa audiovisual:¹¹ _

Àmbits d’anàlisi:

- Compromisos:
 - . Obligacions generals i compromisos específics.
 - . Plec d’obligacions on es fa referència a la diversitat cultural.
 - . Carta de la Diversitat o document semblant.

- Política:
 - . Laboral:
 - . Política d’Igualtat d’Oportunitats (en relació al gènere, discapacitat i diversitat cultural).
 - . Política d’Acció Positiva.
 - . Diversificació de la plantilla.
 - . Iniciatives per detectar “nous talents” de procedències diverses.
 - . Programació:
 - . Presència de la diversitat cultural a la programació general.
 - . Presència de la diversitat cultural en programes específics.
 - . Emissió dels programes en qüestió en horari de màxima audiència.
 - . Promoció de la diversitat cultural a través de campanyes, jornades, com per exemple la “Setmana de TV3 per la interculturalitat” amb pel·lícules, debats, concursos, etc.
 - . Anàlisi i seguiment de la programació en relació a la diversitat cultural.

- Recursos:
 - . Humans:
 - . Generals: Presència de treballadors de procedències diverses en càrrecs diversos o, en certs càrrecs.
 - . Especialitzats: Figura i/o grup referent en temes e diversitat cultural.
Equip de producció multicultural.

 - . Materials:
 - . Centre de recursos sobre diversitat cultural.
 - . Base de dades sobre diversitat cultural.

11 Des del punt de vista metodològic, a més de consultar els documents relacionats amb cada àmbit, mitjà i producte, s’han tingut en compte pautes d’anàlisi de contingut resultat de recerques, així com reflexions dels propis canals i recomanacions d’entitats especialitzades que aporten elements significatius dels que poder extreure indicadors de catalogació i valoració.

. Formatius:

- . Programes de formació continuada per tota la plantilla sobre diversitat cultural.
- . Seminaris especialitzats adreçats a certs càrrecs.

- Vincles:

. Fora del sector audiovisual:

- . Vincles amb centres educatius (secundària i universitat) per animar i connectar amb futurs professionals de procedències diverses.
- . Vincles amb institucions (consells d'immigració, plans governamentals).
- . Vincles amb l'àmbit associatiu de minories culturals.

. Dins del sector audiovisual:

- . Convenis amb institucions de promoció de la diversitat cultural.
- . Vinculació de periodistes al Col·legi de Periodistes (comissió autora del Manual pel Tractament de la Immigració i les Minories Ètniques i altres iniciatives al respecte).
- . Contacte amb mitjans audiovisuals de caràcter local i comunitari gestionats/adreçats a persones immigrades.
- . Pertinença a associacions, xarxes i/o plataformes mediàtiques de promoció de la diversitat cultural (d'àmbits local, nacional, europeu).

* Bones pràctiques en la producció audiovisual¹²:

Àmbits d'anàlisi:

- Continguts:

. Temàtica:

- . Immigració i diversitat cultural no vinculada a problemes.
- . Diversitat cultural com allò habitual a la societat a gestionar.
- . La immigració i la diversitat cultural tenen a veure amb persones i no amb temes.
- . Caràcter universal i no específica de certs col·lectius diferenciats, on tothom s'hi pugui identificar.

. Fonts:

- . Combinació de fonts (associatives, institucionals, individuals, etc).
- . Aprofundiment del discurs des d'una font única.
- . Plantejament del tema des de diferents punts de vista (fonts).
- . Diversificació de rols en relació a persones de procedències diverses.

. Discurs:

- . No només políticament correcte.
- . Denominació dels individus i grups minoritaris i adjectivació respectuosa, no basada en tòpics i generalitzacions simplificadores.
- . Diversificació de la diversitat, o diversitat dins la diversitat, mostrant

12 Des del punt de vista metodològic, s'han revisat recomanacions, manifestos i altres tipus de documents sorgits de l'entorn professional nacional i europeu en relació a millorar el tractament informatiu de la immigració i la diversitat cultural, per una comunicació integradora i no xenòfoba, etc.

discursos diversos dins d'una mateixa comunitat.

- . Humanitzador, de la vida quotidiana), cap a una “normalització” de la immigració i la diversitat cultural des de les persones. En la línia de no remarcar allò que ens diferencia sinó sobretot allò que ens uneix.
- . Absència de to victimista i/o paternalista, caracterització de subjectes conscients de la seva situació amb opinions pròpies.
- . Difusió de la inconsistència i caràcter anti-social dels discursos racistes.

- Plantejament:

- . Integrador i dialogant.
- . Qüestionar al separació “nosaltres i els altres” i trobar allò que ens uneix.
- . Punts de vista diferents davant una mateixa situació.
- . Situacions quotidianes plantejades des del repte i no des del sensacionalisme per no reforçar allò de conflictiu perquè sí sinó les claus per avançar.
- . Cultura com un procés i no com a trets exclusius inamovibles.
- . Des del diàleg amb les persones protagonistes i no només des de la visió professional.
- . A través de gèneres com la ficció, l'entreteniment, etc. No només en clau neutral sinó humorística, irònica per ridiculitzar els tòpics, etc.

- Re-presentació de la diversitat cultural:

. Presència:

- . Formal, color a la pantalla.
- . Fons, plantejament divers.
- . Orígens no vinculats a rols fixos, tòpics. Experts, comentaristes, concursants, etc de procedències diverses.
- . A través d'individus i no tant de representants que parlen en nom d'altres.

. Representació:

- . No homogeneitzadora de persones amb una mateixa referència cultural.
- . Caràcter normalitzador de la diversitat cultural a la societat.
- . Vessant enriquidora i complexa de la diversitat cultural.
- . No estereotipada no generalitzadora de la diversitat cultural.

4. Els premis a la diversitat cultural en l'audiovisual.

4.1. Referències de premis a Europa.

En el context europeu existeixen iniciatives, vinculades a entitats i institucions encaminades a la promoció de la diversitat cultural en els mitjans audiovisuals, la conscienciació dels professionals, la formació periodística de persones procedents de minories culturals, així com la promoció de "mitjans de la immigració". Concretament, la funció dels premis existents sol ser la de valorar les produccions audiovisuals així com trajectòries professionals destacades, iniciatives del sector i dels propis mitjans. Com a conseqüència, els premis promouen les produccions premiades que passen a ser més conegudes per l'audiència, alhora que esdevenen motivadors i un estímul positiu per a la indústria audiovisual.

A continuació fem un repàs als principals premis atorgats a la promoció de la diversitat cultural en l'audiovisual a nivell europeu. Aquesta exploració s'ajusta, en la mesura del possible, a l'objectiu plantejat en la recerca d'obtenir informació significativa en dos nivells; d'una banda per a la classificació i la catalogació del fons de materials i, d'altra banda per a l'establiment dels criteris de selecció del premi de la Mesa de la Diversitat Cultural en l'Audiovisual.

Els aspectes que han estat recollits dels diversos premis existents a Europa tenen a veure amb: qui premia?, a qui premia?, què es premia?, per què es premia?, com, i quan es premia?.

Els premis explorats per a la realització de l'informe són: Prix Europa Iris, Prix Civis, Ebu Prix Jalla, Race in the Media Awards (RIMA), Ethnic Multicultural Media Awards (EMMA), SEEMO Award for Better Understanding, the Boundless Media Award, Premi Mostafa Souhair per la multiculturalitat als mitjans, bfm Film and Television Awards, i Silvert Zebra Prize.

4.2. Aspectes significatius.

A l'hora de recopilar informació dels premis, de manera més o menys exhaustiva segons el cas, s'han tingut en compte els següents aspectes: nom del premi, abast geogràfic, context d'aparició, entitats promotores i sponsors, objectius, criteris de valoració i categories.

Destaquem com a informacions significatives dels premis europeus:

- **Contextos d'aparició.**
 - . En els casos dels premis europeus, la seva aparició està relacionada amb alguna campanya institucional o un fet concret relacionat al tema.
 - . El premi serveix per reforçar una iniciativa d'àmbit social i/o mediàtic.

- **Objectius principals i específics.**

. En general aquests premis pretenen premiar programes que transmetin el caràcter multicultural de les societats europees, de manera innovadora, sense tòpics, des de plantejaments integradors, etc.

. A nivell específic, poden adreçar-se a un sector social concret (joves, professionals d'origen immigrant) per promoure'ls i/o potenciar els seus propis mitjans. L'especificitat també pot venir determinada pel seu abast, euromediterrani, sud-est d'Europa, que es correspon amb polítiques estratègiques per a aquestes regions.

- **Denominacions.**

. La varietat de denominacions dels premis està directament relacionada amb la varietat de maneres d'abordar la diversitat cultural en l'audiovisual: com a tema, enfocament integral, responsabilitat social dels media, etc.

Exemples:

. Tema:

The best production about diversity in European Society.

The theme of cultural dialogue.

. Enfocament:

Race in the Media Award.

. Categories: Al millor format televisiu multicultural.

Al millor reportatge fet per ciutadans immigrants.

. Rols dels media:

Premi per millorar la representació de les minories i immigrants als mitjans d'Europa.

- **Entitats promotores i sponsors.**

. Relació directa entre aquestes entitats i els membres del jurat.

Els premis atorgats per una ONG o que tenen en compte les produccions no professionals en les categories, també tenen aquesta representació associativa en el jurat.

. El tipus d'entitats promotores (des d'un banc a una revista especialitzada) marca els vincles amb sponsors, criteris de valoració, difusió, etc.

- **Criteris de valoració de produccions.**

Els més habituals són: qualitat professional, que estigui adreçada a una audiència general, que tingui un impacte social i polític, i un tractament innovador més enllà dels tòpics.

- **Categories.**

. L'abast de les categories amplia l'abast del premi, o millor dit el diversifica. Aquesta diversificació afavoreix les relacions entre professionals i mitjans locals i generals. A més de produccions de mitjans, també se sol premiar el personatge i/o iniciativa audiovisual de l'any.

. No es premien els canals en sí mateixos sinó a través del que han realitzat en algun àmbit (mecanisme intern) o la seva producció en relació al tema.

. Les categories d'àmbit local, comunitari, associatiu, contribueixen al reconeixement d'aquest àmbit com a part del sector audiovisual.

- **Repercussions dels premis.**

En el cas dels premis següents:

. IRIS:

- Objectiu d'augmentar la producció audiovisual cap a una televisió multicultural de qualitat.
- Promoure la multiculturalitat als mitjans (davant i darrera de la pantalla) com un valor.

. CIVIS :

- La categoria de juvenil, European Yoth Video Award, per premiar produccions realitzades per joves entre 14-19 anys que han produït videos sobre ells mateixos amb el lema "Visquent la diversitat cultural", permet tenir la seva perspectiva del tema i alhora animar-los cap a l'àmbit mediàtic.

. EBU PRIX JALLA:

- Nominacions a joves realitzadors que permeten valorar la seva aportació i promocionar-los dins el sector (nous talents).

. Premi Mostafa Souhir per la multiculturalitat als media:

- Trobada de responsables de mitjans/programes multiculturals d'abast divers entorn el lliurament dels premis. (cita anual)
- Vinculació dels mitjans d'àmbit local amb els generalistes.
- Constitució d'una Plataforma Nacional dels Mitjans Multiculturals, arran de la primera edició del premi.
- Valoració de la producció audiovisual independent, associativa.
- Promoció de professionals d'origen immigrant i possible llançament als mitjans generalistes generals.
- Les mencions especials a joves posen les bases per obrir el terreny a futurs professionals.

. SEEMO (South East Europe Media) Award for Better Understanding:

- Apropament de professionals de regions estratègiques (Euromed, South and East Europe).
- Promoció d'un tractament mediàtic de qüestions/realitats compartides (Nord/Sud, regió Euro-Mediterrània).

4.3. Recomanacions.

D'entrada, a l'hora de constituir un premi per la diversitat cultural en l'audiovisual la MDA ha de respondre a les preguntes següents que es corresponen amb els aspectes que es desenvolupen a continuació: els objectius a promoure, la tipologia de premis pel que fa a categories, l'abast, el context de lliurament, i la periodicitat.

Els suggeriments o recomanacions que es presenten provenen del buidat sobre alguns dels premis més importants en l'audiovisual en relació a la diversitat cultural entorn a les qüestions clau. La MDA ha de trobar l'especificitat dels seus premis, amb al intenció de començar la dinàmica per anar i donar la possibilitat d'anar incorporant noves categories possibles en funció dels canvis en el sector audiovisual.

* Qüestions a respondre sobre el premi i respostes possibles:

- . Qui premia? MDA, a partir del seus plantejaments.
- . A qui premia? Delimitar els sectors: públic, privat i comunitari.
Delimitar els àmbits: local, comarcal, nacional.
- . Què es premia? Remetre als objectius de la MDA.
Detectar actors possibles, des de mitjans a Professionals, passant per iniciatives.
- . Per què es premia? Promoure la diversitat cultural en l'audiovisual.
Llançar "nous talents".
Valorar la tasca dels professionals autòctons i d'origen immigrant.
Transmetre la idea de diversitat cultural com un valor.
- . Com es premia? Premis monetaris.
Promoció en contextos clau del sector.
Participació en festivals, etc.
- . On es premia? Atorgació de premis en el marc de contextos significatius per al sector audiovisual.
- . Quan es premia? Un cop l'any.

* Recomanacions o suggeriments pel premi de la MDA:

A continuació es fan recomanacions i suggeriments per a la instauració dels premis de la MDA, tenint com a referència els aspectes més interessants i engrescadors detectats en els premis europeus, i adaptats a la realitat audiovisual catalana.

- Quan i on?

Una trobada de debat i celebració amb motiu de l'atorgació dels premis de la MDA, que esdevingui la cita anual per conèixer l'estat de la qüestió de la diversitat cultural en l'audiovisual a Catalunya (a partir de la tasca realitzada per l'Observatori). Durant l'any ha de promocionar-se dins del sector per anar recollint propostes i la implicació dels mitjans a l'hora d'anunciar-los, donar-los una cobertura significativa (retransmetir-los).

- Com es premia?

A banda del premi valorat econòmicament amb una suma de diners, caldria incorporar altres incentius en termes de visibilització i projecció dins el sector audiovisual, com la seva projecció o promoció als mitjans i la presència dels guanyadors en esdeveniments del sector a nivell nacional, estatal i europeu.

- A qui es premia? (categories):

Produccions:

Seguint la línia de la majoria dels premis europeus al respecte, s'haurien de tenir en compte com a criteris de valoració de la producció audiovisual: la qualitat professional, que estigui adreçada a una audiència general, que tingui un impacte social i polític, i que presenti un tractament innovador més enllà dels tòpics. Amb la intenció d'anar premiant produccions que esdevinguin referents positius en base a les bones pràctiques reconegudes al respecte.

Iniciatives:

Projectes, entitats, campanyes, etc, que destaquin per la tasca realitzada en la promoció de la diversitat cultural en l'audiovisual. En un sentit ampli, des de la formació a periodistes en interculturalitat, a la promoció dels "mitjans d'immigració", la recerca i formació de nous talents de procedències diverses, etc.

Mitjans:

Amb la intenció d'anar valorant les iniciatives i mesures dins dels mitjans en relació a la diversitat cultural: polítiques de contractació, seccions o càrrecs específics, línies de programació, etc.

* Representativitat dels sectors:

Les categories, produccions, iniciatives i mitjans, haurien de tenir en compte els sectors públic, privat i comunitari/associatiu. Potser no tant en la línia d'establir una categoria per a cada sector sinó de tenir-los presents a l'hora d'anunciar la convocatòria i fer la valoració de les propostes rebudes, en termes estratègics de reconeixement i potenciació dels mateixos.

* Ampliació de categories:

Tenint en compte allò de que, "l'abast de les categories amplia l'abast del premi, o millor dit el diversifica", seria interessant pensar en una primera convocatòria del premi basada en tres categories, i el compromís d'anar incorporant-ne d'altres en funció dels sectors i/o formats emergents, per respondre als canvis en el sector audiovisual català. És a dir, que fossin uns premis dinàmics i originals, que premiïn tant una iniciativa consolidada com una d'innovadora.

Per exemple, podrien començar amb una categoria relacionada amb el mitjà televisiu que abastés productes informatius, divulgatius i d'entreteniment, per anar incorporant-ne d'altres com campanyes televisives o publicitat. Així com la incorporació de professionals (autòctons i de procedències diverses) que han desenvolupat una tasca significativa al respecte.

* criteris per a la constitució del jurat:

A l'hora d'instaurar un premi cal tenir en compte qui serà el jurat, que s'encarrega de premiar, i això pot establir-se en funció del que es busqui amb el premi.

En aquest sentit, posem sobre la taula un seguit de variables que poden determinar o donar pautes de qui hauria de compondre el jurat si amb els premis es vol assegurar:

- . Rigurositat, cal la presència del món acadèmic.
- . Legitimitat mediàtica, cal la presència del sector audiovisual, a través d'un professional de mitjà reconegut.
- . Representativitat territorial, cal la presència del món audiovisual nacional i local.
- . Visibilitat de mitjans d'immigració, cal la presència del sector associatiu/comunitari.

* Proposta de jurat:

- . Membre del CAC.
- . Membres de la MDA: sector mediàtic, acadèmic i associatiu.
- . Membres de mitjans de la immigració (més endavant)

B) EXPLICACIONS:

B1. SISTEMA D'INDICADORS SOBRE LA DIVERSITAT CULTURAL EN L'AUDIOVISUAL

El sistema d'indicadors sobre la diversitat cultural en l'audiovisual s'ha elaborat a partir de les bones pràctiques dels mitjans audiovisuals i de les recomanacions professionals d'Europa i Canadà al respecte, i fan referència al que seria una visió qualificada del producte audiovisual en relació a la diversitat cultural. Aquest plantejament demana dos consideracions prèvies, la primera és que aquests indicadors s'han d'entendre com una guia o orientació per objectivar la suma d'elements que permeten fer una valoració de la producció audiovisual, establir la seva qualitat, però en cap cas capten la complexitat de tots els aspectes presents ni les connotacions existents. La segona, que aquestes bones pràctiques i recomanacions s'emmarquen en uns contextos (polítics, econòmics i socials) i uns temps històrics determinats i, per tant, els indicadors s'han d'anar revisant i actualitzant en funció dels canvis que es vagin produint tant en la societat com en l'audiovisual. És a dir, el que avui dia seria una bona pràctica de la diversitat en l'audiovisual i un indicador adequat podria deixar de ser-ho d'aquí a dos anys per motius diversos.

El sistema d'indicadors presentat es recolza en una Pauta d'Anàlisi Bàsica (PAB) que permet analitzar els aspectes clau en relació a la diversitat cultural en el producte audiovisual¹³, tant per catalogar com per fer una anàlisi dels productes candidats als premis de la MDA.

Indicadors de qualitat de la diversitat cultural en l'audiovisual:

1. Normalització de la diversitat cultural.
2. Diversificació de la diversitat.
3. Primer allò compartit que no allò diferent.
4. Clau relacional i no individual.
5. Desdramatització de la immigració.
6. Complexitat en el plantejament i el discurs.
7. Cares "diverses" amb veus pròpies.

Explicació dels indicadors.

1. **Normalització de la diversitat cultural**, entesa com la representació de les relacions entre persones de procedències i/o referents culturals diversos de manera habitual i quotidiana. Contraresta el tractament predominant en clau conflictiva i confrontativa en relació a la diversitat cultural, representada sobretot per la immigració i les persones que la protagonitzen com a subjectes problemàtics en sí mateixos.

¹³ Veure "Explicació de la PAB".

2. **Diversificació de la diversitat**, des del punt de vista quantitatiu seria veure persones de procedències diverses d'edats, sexe i aspecte físic variat. Des del punt de vista qualitatiu seria escoltar discursos i opinions diferents de persones d'una mateixa procedència. Qüestiona la imatge i el discurs homogeni de "l'immigrant" (home adult) i visibilitza la diversificació socio-cultural de la realitat migratòria actual (dones i joves).
3. **Primer allò compartit que no allò diferent**, remet a un plantejament mutu de la integració que, tot i mostrar la diversitat cultural de la societat, remarca sobretot els aspectes compartits entre les persones i, per tant, la possibilitat d'entesa més enllà de la seva procedència o referent cultural. Es tracta d'anar construint en l'audiovisual un "nosaltres divers" que vagi més enllà de mostrar els "altres" com els diferents amb dificultats per integrar-se, i aposti cap a un enteniment i una integració mútua.
4. **Clau relacional i no individual**, fa referència a la presentació de situacions on es donen relacions o vincles tant entre persones de procedències i/o referents culturals diversos com entre aquestes i les persones autòctones, en contextos formals o informals, sense excloure els conflictes que es puguin donar. En un plantejament relacional es té en compte el reconeixement de les parts i allò que posen en joc. Qüestiona i suposa un repte per al tractament predominant que mostra la diversitat cultural des de col·lectius tancats, mancats de vincles i/o vivències compartides amb la societat autòctona.
5. **Des-dramatització de la immigració**, entesa com a principal referent de la diversitat cultural en la nostra societat. Aquest plantejament considera els moviments de persones com a processos humans històrics i els visibilitza juntament amb les iniciatives, les superacions i els reptes que viuen les persones que els protagonitzen, sense obviar les dificultats que tenen des del punt de vista jurídic i d'accessibilitat als drets bàsics. Contraresta el tractament informatiu del fenomen migratori en clau victimista-paternalista.
6. **Complexitat en el plantejament i el discurs**, fa referència a la manera com l'audiovisual aborda situacions relacionades amb la diversitat cultural en funció de la diversificació o complexitat tant de fonts informatives i actors implicats com de missatges, per tal de transmetre un discurs ric i ple de matisos. Permet posar en qüestió els estereotips i les generalitzacions al respecte de la immigració i la diversitat cultural a partir de la presentació, en diferents nivells, d'elements de contrast.
7. **Cares "diverses" amb veus pròpies**, fa referència a una dimensió integral de la presència de la diversitat cultural en el producte audiovisual, tant des del punt de vista quantitatiu com qualitatiu. Va més enllà de la presència numèrica o formal de persones considerades com a culturalment diverses (tot i que aquest qualificatiu presenta dubtes sobretot a partir de les anomenades "segones generacions") per mostrar una cara autèntica, ni homogènia ni estereotipada, amb veu pròpia.

B.2 - Explicacions de la Pauta d'Anàlisi:

B.2.1.

EXPLICACIÓ DE LA PAUTA D'ANÀLISI BÀSICA (PAB) PER A L'ANÀLISI DE LA DIVERSITAT CULTURAL EN EL PRODUCTE AUDIOVISUAL

La Pauta D'anàlisi Bàsica (PAB) és una eina elaborada en el marc de l'**Informe d'Indicadors de qualitat de la diversitat cultural en l'audiovisual** encarregat des de la Comissió d'Observatori amb l'objectiu de sistematitzar l'anàlisi i la catalogació dels productes audiovisuals del fons de la MDA i dels candidats als premis.

La PAB està estructurada en diversos blocs d'anàlisi que apleguen els aspectes clau a tenir en compte per tal de realitzar l'anàlisi de la diversitat cultural en el producte audiovisual, això a partir de preguntes a respondre mitjançant categories no excloents. Els blocs d'anàlisi es refereixen als següents aspectes: continguts (temàtica, fonts/actors i discurs), enfocament, recursos formals (llenguatge verbal i visual) i re-presentació de la diversitat cultural (representació i presència).

Blocs d'anàlisi de la PAB:

Continguts, fan referència a la temàtica que tracta el producte audiovisual, les fonts informatives utilitzades així com els actors presents, i el discurs o missatge que es transmet al respecte.

- **Temàtica**: situació, problemàtica o aspecte que aborda el producte audiovisual i quina relació estableix amb la diversitat cultural.

S'analitza responnent a la pregunta "**De què parla el producte audiovisual?**", i es presenten 3 categories que recullen: a) el tema central (explícit i implícit), b) els temes relacionats i c) la proposta temàtica en una frase a modus de síntesi explicativa.

- **Fonts o actors**: entitats, associacions o individus que aporten la informació que es presenta en el producte audiovisual, així com els actors o persones que expressen un missatge o opinió determinada.

S'analitzen responnent a la pregunta "**Qui parla i com es presenta?**", i es presenten 4 categories que recullen: a) la tipologia i el predomini de les fonts i/o actors (procedents d'institucions, associacions o individuals), b) l'origen o procedència (migrada, autòctona i/o combinada), c) el perfil segons sexe i edat, i d) la manera com es presenten (igualitària o diferenciada) en funció del seu càrrec, formació, trajectòria vital, etc.

- **Discurs**: missatge/s que transmet el producte audiovisual a través de les fonts i/o actors sobre la temàtica que aborda el producte.

S'analitza responnent a la pregunta "**Quins és el missatge/s i com es transmet?**", i es presenten 3 categories que recullen: a) els missatges i actors que els expressen (central i secundaris), b) el contrast (si el missatge/s transmès és homogeni o heterogeni al marge del nombre de

fonts/actors presents, tenint en compte que un sol missatge pot ser transmès per fonts diverses i una sola font pot transmetre un missatge complex, i c) el nivell de complexitat o superficialitat del tema abordat en el producte audiovisual en relació a la temàtica i les fonts emprades.

Enfocament, fa referència a la perspectiva a l'hora de presentar el tema que tracta el producte audiovisual.

S'analitza responnent a la pregunta “**Com es presenta la situació i/o l'arrel del cas, tema o problema?**”, i es presenten 3 categories: a) la visió o punt de vista dels actors que apareixen en el producte (autòctona, migrada i/o relacional entre persones autòctones i migrades), b) la clau o perspectiva en que es presenta la situació tractada (conflictiva, paternalista, victimista, quotidiana), i c) el plantejament de la diversitat cultural en relació al tema tractat (de manera integradora, innovadora, excloent).

Recursos formals, fan referència als elements lingüístics i visuals que configuren el format del producte audiovisual.

- **Llenguatge verbal**: llengües que apareixen en el producte audiovisual i el seu tractament.

S'analitza responnent a la pregunta “**Com es parla i com es tracten les llengües en el producte audiovisual?**”, i es presenten 2 categories que recullen a) la llengua majoritària i les altres presents, i b) el tractament de les altres llengües (versió original, doblatge, subtitulació, etc).

- **Llenguatge visual**: tipus d'imatges utilitzades en el producte audiovisual i connotacions que transmeten, així com l'escenari de cadascun dels actors presents.

S'analitza responnent a la pregunta “**Què es mostra i com en el producte audiovisual?**”, i es presenten 3 categories que recullen: a) la tipologia d'imatges (actuals i/o d'arxiu), b) les connotacions de les imatges en relació a la diversitat cultural (estereotipades, innovadores, normalitzadores) i c) el context dels actors o escenari en que apareixen (laboral, reivindicatiu, quotidià, etc).

Re-presentació de la diversitat cultural, fa referència d'una banda a la manera com aquesta es mostra en el producte audiovisual, amb què es relaciona, quina intencionalitat i quin tipus de representació es dóna, i d'altra banda situa la diversitat cultural en els blocs d'anàlisi del producte.

- **Representació de la diversitat cultural**: la manera com el producte ha optat per mostrar-la, la intencionalitat a l'hora de presentar-la, i el caràcter o tipus de representació que ha realitzat de cara l'audiència.

S'analitza responnent a la pregunta “**Com es representa la diversitat cultural en el producte audiovisual?**”, i es presenten 3 categories que recullen a) a partir d'on es fa referència a la diversitat cultural (immigració, etnificació i mobilitat de les persones o normalització de les migracions al llarg de la història amb l'aportació de referents propers), b) la intencionalitat a l'hora de representar-la (de manera normalitzadora o excepcional), i c) el

tipus de representació de la diversitat cultural cap a l'audiència (humanitzada, amenaçant, estereotipada, enriquidora).

- **Presència de la diversitat cultural:** en quins apartats o aspectes a analitzar del producte audiovisual s'ha tractat aquesta. Seria una mena de revisió de tota l'anàlisi.

S'analitza responnent a la pregunta “**Quins elements fan referència a la diversitat cultural en el producte audiovisual?**”, i es presenten 3 categories que tracten de situar-la en relació als blocs d'anàlisi: a) continguts (temàtica, fonts i discurs), b) recursos formals, c) persones, d) situacions, e) plantejament, etc.

Observació:

Tot i que els blocs d'anàlisi estan estructurats en apartats independents, la seva combinació permet extreure resultats significatius. Per exemple, en el bloc de continguts la relació entre el tema central i les fonts predominants, o la presentació dels actors en funció del seu origen. Alhora, la combinació de resultats de diferents blocs d'anàlisi també contribueix a una anàlisi del producte més complexa i matisada.

B.2.2.

EXPLICACIÓ DE LA PAUTA D'ANÀLISI DEL MITJÀ (PAM) PER A L'ANÀLISI DE LA DIVERSITAT CULTURAL EN ELS MITJANS UDIOVISUALS

La Pauta D'anàlisi DEL Mitjà (PAM) és una eina elaborada en el marc de l'**Informe d'Indicadors de qualitat de la diversitat cultural en l'audiovisual** que tot i no haver estat encarregada explícitament, hem considerat adequat i necessari elaborar-la a partir de les informacions i recomanacions extretes de l'Informe. Potser les raons per les que actualment es considera lluny de la realitat de l'audiovisual a Catalunya i concretament dels mitjans i les iniciatives audiovisuals, és perquè aquests en pocs casos han començat a prendre consciència de la diversitat cultural com a activadora de mesures internes al mitjà i de moment resta com una qüestió de continguts manifestada en el producte audiovisual que s'ofereix cap enfora a través de la programació.

La PAM està estructurada en diversos blocs d'anàlisi que apleguen els aspectes clau a tenir en compte per tal de realitzar l'anàlisi de la diversitat cultural en el mitjà audiovisual, això a partir de preguntes a respondre mitjançant categories no excloents. Els blocs d'anàlisi es refereixen als següents aspectes: compromisos, política, recursos i vincles.

Blocs d'anàlisi de la PAM:

Compromisos, fan referència a les obligacions generals i els compromisos específics que ha establert el mitjà en relació a la diversitat cultural.

- **Obligacions generals:** es basen en la bona pràctica relacionada amb l'existència d'un Plec d'obligacions on es fa referència a la diversitat cultural. S'analitzen responnent a la pregunta "**Què es planteja el mitjà en relació a les seves obligacions socials?**".

- **Compromisos específics:** es basen en la bona pràctica relacionada amb l'existència d'una Carta de la Diversitat o document semblant. S'analitzen responnent a la pregunta "**Què es planteja el mitjà en termes de responsabilitats amb col·lectius culturals?**".

Política, fa referència a la política laboral i de programació que aplica el mitjà en relació a la diversitat cultural, és a dir cap a dins i cap a fora.

- **Política laboral:** es basa en les bones pràctiques relacionades amb la política laboral a favor de la igualtat d'oportunitats i/o Política d'Acció Positiva, així com en les iniciatives per detectar "nous talents" de procedències culturals diverses. S'analitza responnent a la pregunta "**La política laboral té en compte la igualtat d'oportunitats? Com?**".

- **Política de programació:** es basa en les bones pràctiques relacionades d'una banda amb la presència de la diversitat cultural a la programació

general i en programes específics, i d'altra banda amb la promoció de la diversitat cultural a través de campanyes, jornades temàtiques, etc.

S'analitza responent a la pregunta **“La política de programació contempla la promoció de la diversitat cultural? Com?”**.

Recursos, fan referència als recursos humans (a nivell general i especialitzat), materials i formatius que activa el mitjà per tal de dur a terme una política de promoció de la diversitat cultural a nivell intern.

- **Recursos humans**: a nivell general es basa en les bones pràctiques relacionades amb la presència de personal de procedències culturals diverses en càrrecs diversos.

S'analitzen responent a la pregunta **“El mitjà compta amb una plantilla diversa culturalment?”**.

A nivell especialitzat es basa en les bones pràctiques relacionades amb l'existència d'una figura i/o equip de producció referents en temes de diversitat cultural, o l'existència de Grup de Diversitat.

S'analitzen responent a la pregunta **“El mitjà compta amb persones / equips de producció referents en diversitat cultural?”**.

- **Recursos materials**: es basa en les bones pràctiques relacionades amb l'existència d'un centre de recursos, base de dades sobre diversitat cultural o material produït pel mitjà en relació al tractament de la diversitat cultural.

S'analitzen responent a la pregunta **“Existeixen recursos especialitzats en diversitat cultural?”**.

- **Recursos formatius**: es basa en les bones pràctiques relacionades amb l'existència de programes formatius per a tota la plantilla sobre diversitat cultural i/o seminaris especialitzats.

S'analitzen responent a la pregunta **“Hi ha formació general i específica en diversitat cultural?”**.

Vincles, fa referència a la vinculació que el mitjà estableix d'una banda amb el sector audiovisual a través de mecanismes de relació amb l'àmbit professional, reivindicatiu, etc. D'altra banda, els vincles que estableix amb altres sectors (educatius, associatius i institucionals) per avançar en el tractament i la promoció de la diversitat cultural.

- **Amb el sector audiovisual**: es basa en les bones pràctiques relacionades amb mecanismes del mitjà com: signatura de convenis amb institucions de promoció de la diversitat cultural; vinculació dels professionals al Col·legi de Periodistes (comissió autora del Manual Manual pel Tractament de la Immigració i les Minories Ètniques); i pertinença a entitats, xarxes i/o plataformes mediàtiques de promoció de la diversitat cultural (d'àmbits local, nacional, europeu i internacional).

S'analitza responent a la pregunta **“Quins vincles manté el mitjà dins el sector per promoure la diversitat cultural?”**.

- **Amb altres sectors:** es basa en les bones pràctiques relacionades amb la vinculació del mitjà a diferents àmbits (educatiu, associatiu i institucional). Per exemple, amb centres educatius (secundària i universitat) per promoure la professió entre l'alumnat interessat com a futurs professionals de procedències diverses; amb institucions relacionades amb la immigració i la convivència (consells d'immigració, plans governamentals, etc); i amb l'àmbit associatiu de minories culturals.

S'analitza responent a les preguntes **“Com es relaciona el mitjà amb altres sectors en temes de diversitat cultural?, ho fa de manera puntual i/o estable?”**.

Observació:

Tot i que els blocs d'anàlisi estan estructurats en apartats independents, la seva combinació permet extreure resultats significatius, ja que d'una banda es basen en els principis generals del mitjà (compromisos i política) i, de l'altra, en la manera concreta com aquests es porten a la pràctica (recursos i vincles). Per exemple, la relació entre la política laboral i els recursos humans, o entre els compromisos específics i els recursos materials.

B.3.

QUÈ ES VOL AMB ELS PREMIS DE LA MDA?

Orientacions per al Jurat.

VISIBILITZAR les produccions audiovisuals i/o iniciatives de qualitat pel seu abordatge de la diversitat cultural a la societat catalana.

POTENCIAR la presència de la diversitat cultural en l'audiovisual més enllà de les representacions estereotipades, donant veu a plantejaments, actors i discursos innovadors, integradors i dialogants.

VALORAR la diversitat cultural com un enfocament que cal introduir en l'audiovisual.

PROMOCIONAR les produccions i/o iniciatives premiades com a referents o bones pràctiques a tenir en compte dins el sector.

PROMOURE la diversitat cultural en l'audiovisual com a canal d'influència social majoritari, sobretot per als joves.

ANIMAR als canals i productores a abordar la diversitat cultural des d'àmbits i gèneres diversos per tal de mostrar a la pantalla allò que hi és a la societat.

ESTABLIR una fita anual per al món audiovisual català entorn la diversitat cultural que esdevingui un punt de debat i àgora de contacte entre els diversos actors del sector (mitjans, productores, nous talents, experts, etc).

C) Annexos:

- **Pautes d'anàlisi:**

Pauta d'Anàlisi Bàsica (PAB) (p. 37)

Pauta d'Anàlisi del Mitjà (PAM) (p.39)

- **Premis:**

Taula de premis a Europa. (p. 41)

PAUTA D'ANÀLISI BÀSICA (PAB): La diversitat cultural en un producte audiovisual.¹⁴

BLOCS D'ANÀLISI	PREGUNTES	CATEGORIES
Continguts:		
8. Temàtica	De què parla?	a) Tema central (explícit i implícit). b) Temes relacionats. c) Proposta temàtica. (resumida en una frase)
9. Fonts / actors	Qui parla i com es presenta?	a) Tipologia (predomini): Institucionals Associatives Individuals Altres b) Origen: Migrada Autòctona Combinada c) Perfil: Home Dona Jove Combinat d) Presentació dels actors: Igualitària Diferenciada Altres
10. Discurs	Quin és el missatge/s i com es transmet?	a) Missatges i actors: Missatge central i actor/s que l'expressen. Missatge/s secundaris i actors que l'expressen. Missatges diversos i actors que els expressen. b) Contrast: Homogeneïtat Heterogeneïtat c) Nivell: Complexitat Superficialitat
Enfocament:		
	Com es presenta la situació i/o l'arrel del cas, tema o problema?	a) Des de la visió: Autòctona Migrada Relacional b) En clau: Conflictiva Paternalista Victimista Altres c) Plantejament: Quotidiana Dialogant Sensacionalista Integrador Innovador Excloent Ambivalent Altres

¹⁴ **Pauta d'Anàlisi Bàsica** (PAB) per analitzar la representació de la diversitat cultural en un producte audiovisual, s'estructura a partir de preguntes clau a fer-se que remeten a ítems o blocs relacionats amb el contingut, l'enfocament, els recursos formals i la re-presentació de la diversitat cultural que es concreten en categories d'anàlisi, no excloents, basades en indicadors de bones pràctiques sobre la diversitat cultural en l'audiovisual.

... PAUTA D'ANÀLISI BÀSICA (PAB): La diversitat cultural en un producte audiovisual.

BLOCS D'ANÀLISI	PREGUNTES	CATEGORIES
Recursos formals:		
Llenguatge verbal	Com es parla i com es tracten les llengües?	a) Llengües: Majoritària(català/castellà) Altres b) Tractament d'altres llengües: Versió Original Doblatge Subtitulació Altres
Llenguatge visual	Què es mostra i com?	a) Tipologia d'imatges: Actuals Arxiu Altres b) Connotacions: Estereotipades Innovadores Normalitzades Altres c) Context dels actors: Laboral Reivindicatiu Quotidià Altres
Re-presentació:		
Representació de la diversitat cultural.	Com es representa la diversitat cultural?	a) A partir de: Immigració Etnificació Mobilitat de persones Altres b) Intencionalitat: Normalitzadora Excepcional Altres c) Tipus de representació: Humanitzada Amenaçant Estereotipada Enriquidora Altres
Presència de la diversitat cultural.	Quins elements fan referència a la diversitat cultural en el producte audiovisual?	a) Continguts: Temàtica Fonts Discurs b) Recursos formals: Imatges Llengües Altres c) Persones d) Situacions e) Plantejament de la història f) Altres

PAUTA D'ANÀLISI DEL MITJÀ (PAM): La diversitat cultural en el mitjà audiovisual.¹⁵

BLOCS D'ANÀLISI	PREGUNTES	INDICADORS - Bones Pràctiques
Compromisos:		
<ul style="list-style-type: none"> Obligacions generals. 	Què es planteja el mitjà en relació a les seves obligacions socials?	-Existència d'un Plec d'obligacions on es fa referència a la diversitat cultural.
<ul style="list-style-type: none"> Compromisos específics. 	Què es planteja el mitjà en termes de responsabilitats amb col·lectius culturals?	-Existència d'una Carta de la Diversitat o document semblant.
Política		
<ul style="list-style-type: none"> Laboral 	La política laboral té en compte la igualtat d'oportunitats? Com?	-Política laboral a favor de la igualtat d'oportunitats i/o Política d'Acció Positiva.. -Iniciatives per detectar "nous talents" de procedències culturals diverses.
<ul style="list-style-type: none"> Programació 	La política de programació contempla la promoció de la diversitat cultural? Com?	-Presència de la diversitat cultural a la programació general i en programes específics (en horari accessible a l'audiència general). -Promoció de la diversitat cultural amb campanyes, jornades, etc.
Recursos:		
<ul style="list-style-type: none"> Humans 	El mitjà compta amb una plantilla diversa culturalment? (càrrecs)	-Presència de personal de procedències culturals diverses en càrrecs diversos.
<ul style="list-style-type: none"> Humans especialitzats 	El mitjà compta amb Persones / equips de producció referents en diversitat cultural?	-Existència d'una figura i/o equip de producció referents en temes de diversitat cultural. -Existència de Grup de Diversitat.
BLOCS D'ANÀLISI	PREGUNTES	INDICADORS - Bones Pràctiques

¹⁵ Taula elaborada com a estructura de la Pauta d'Anàlisi del Mitjà (PAM) a partir de preguntes a fer-se davant un mitjà o una iniciativa audiovisual que remeten a ítems o blocs (compromisos, política, recursos i vincles) a respondre i a contrastar amb els indicadors de bones pràctiques.

Recursos:		
<ul style="list-style-type: none"> Materials 	Existeixen recursos Especialitzats en diversitat cultural?	-Existència d'un centre de recursos, base de dades o material produït pel mitjà en relació al tractament de la diversitat cultural.
<ul style="list-style-type: none"> Formatius 	Hi ha formació general i específica en diversitat cultural?	-Existència de programes formatius per a tota la plantilla sobre diversitat cultural i/o seminaris especialitzats.
Vincles:		
<ul style="list-style-type: none"> Amb el sector audiovisual. 	Quins vincles manté el mitjà dins el sector per promoure la diversitat cultural?	<p>-Signatura de convenis amb institucions de promoció de la diversitat cultural.</p> <p>-Vinculació dels professionals al Col.legi de Periodistes (comissió autora del Manual Manual pel Tractament de la Immigració i les Minories Ètniques).</p> <p>-Pertinença a associacions, xarxes i/o plataformes mediàtiques de promoció de la diversitat cultural (d'àmbits local, nacional, europeu).</p>
<ul style="list-style-type: none"> Amb altres sectors. 	Com es relaciona el mitjà amb altres sectors en temes de diversitat cultural? De manera puntual i/o estable?	<p>-Vinculació a centres educatius (secundària i universitat) per promoure la professió entre l'alumnat interessat com a futurs professionals de procedències diverses.</p> <p>-Vinculació a institucions relacionades amb la immigració i la convivència (consells d'immigració, plans governamentals, etc).</p> <p>-Vinculació a l'àmbit associatiu de minories culturals.</p>

TAULA: “Premis a la diversitat cultural en l’audiovisua a Europa”.

Nom del premi Entitat promotora	Context geogràfic	Any/context d’aparició	Objectius	Criteris de valoració	Categories
<p>* Prix Europa Iris “European Media Award for Equality and Tolerance”.</p> <p>Consell d’Europa</p>	UE	1996, després de l’Any Europeu contra el Racisme i la Xenofobia (1995)	<ul style="list-style-type: none"> - Premiar programes que transmetin el caràcter multicultural de les societats europees. -Promoure la igualtat i la tolerància entre persones de procedències, cultures i religions diverses. 	<p>Variables cada any. 1999:</p> <ul style="list-style-type: none"> . Retrat equilibrat dels aspectes multiculturals de la societat. . Professionalisme. . Innova. . Desfà estereotips. . Accessible a una audiència general. 	<ul style="list-style-type: none"> -Ficció: <ul style="list-style-type: none"> .Drama .Docudrama .Comèdia -No ficció: <ul style="list-style-type: none"> .Reportatge. .Documental.Talk show.
<p>* Race in the Media Award (RIMA) British Comission for Racial Equality (entitat pública)</p>	UK		<ul style="list-style-type: none"> - Combatre la discriminació racial. -Promoure les relacions entre comunitats. - Fer els mitjans accessibles a persones de procedències diverses. 		<ul style="list-style-type: none"> - Premsa: <ul style="list-style-type: none"> .Nacional .Local .Especialitzada - Ràdio: <ul style="list-style-type: none"> .Informatius .Radio drama - Televisió: <ul style="list-style-type: none"> .Telenotícies .Sèrie . Llarg i curtmetratge .Programa sport - Personatge de l’any. - Entitat de l’any.
<p>* Premi Mostafa Souhir per la multiculturalitat als media. Cospe (ONG)</p>	Itàlia	2004, en memòria del periodista de la ONG mort	<ul style="list-style-type: none"> - Promoure el pluralisme cultural. -Valorar la multiculturalitat als mitjans. 		<p>2004 i 2005:</p> <ul style="list-style-type: none"> . Ràdio . Premsa .Carrera professional

Patrocinadors: Comissió Europea, Federació Nacional de Premsa d'Itàlia, RAI.			- Potenciar els mitjans i professionals d'origen immigrat.		2006: .Televisió .Video (ONG) .Carrera professional
* Civis Europa Consell d'Europa i canal alemany	UE		- Mostrar el desenvolupament de la diversitat cultural a Europa de manera diferenciada i exemplar.		Civis Television Civis Radio European Youth Video Award (Ficció i no ficció)
* EBU Prix Jalla	UE	Als 10 anys de creació del Grup Intercultural de l'EBU	- Animar i valorar joves realitzadors entorn la diversitat cultural.		. Curtmetratges. . Reportatges
* Ethnic Multicultural Media Awards (EMMA) National Westminster Bank	UK	1997, per celebrar la contribució de les minories ètniques dins la indústria audiovisual.	- Valorar l'excel·lència multicultural a la indústria audiovisual per part de professionals de procedències ètniques diverses.	- Promoure l'estil de vida metropolitana i cosmopolita, context urbà, adreçat a una audiència jove.	19 categories: . Premsa . Ràdio . Televisió . Música
* SEEMO (South East Europe Media) Award for Better Understanding Promogut per xarxa sense afany de lucre d'editors i periodistes	Europa del sud-est.		- Premiar professionals que tracten temes de minories, racisme, xenofòbia, etc.		

Nom del premi Entitat promotora	Context geogràfic	Any/context d'aparició	Objectius	Criteris de valoració	Categories
<p>* The Boundless Media award</p> <p>Canals públics europeus, EBU, Unesco</p>	Euromed	Context social i polític a favor de promoure la regió i estratègies d'apropament.	<ul style="list-style-type: none"> - Promoure el diàleg cultural a la regió euromediterrània. - Vincular als joves al món audiovisual. - Vincular-lo al premi (premsa) de la Fundació Euromediterrània. 	<ul style="list-style-type: none"> - Trencar tòpics. - Complexitat de l'entorn. - Humanitzar els col·lectius. - Aportació de context a fets i situacions actuals. - Visió activa de col·lectius pasivitzats (dones a l'islam). 	<ul style="list-style-type: none"> . Televisió . Multimedia
<p>* bfm Film and Television Awards</p> <p>Promogut pel Black Filmmakers Magazine. Sponsors: Channel 4, National Film & TV School</p>	Londres (UK)		<ul style="list-style-type: none"> - Premiar talents emergents. 		<ul style="list-style-type: none"> - Millor director. - Millor documental. - Millor actor/ia.
<p>* Silvert Zebra Prize</p> <p>Promogut pel National Bureau Against Racial Discrimination</p>	Països Baixos		<ul style="list-style-type: none"> - Premiar produccions innovadores que remarquen aspectes de la societat multicultural. 		<ul style="list-style-type: none"> - Premsa - Televisió - Ràdio